

7<sup>Η</sup> ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ  
ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

# «ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΕ ΡΟΛΟ ΔΙΠΛΩΜΑΤΗ»



**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗΝ  
ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ  
ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ**

*«Το Δικαίωμα των Κοριτσιών και  
Γυναικών στην Εκπαίδευση»*

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:  
**ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΒΑΚΑ**  
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:  
**ΕΥΘΥΜΙΟΣ  
ΚΟΥΝΑΛΑΚΗΣ**

16-18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022

# ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

## Περιεχόμενα

1. Καλωσόρισμα του Προεδρείου .....	2
2. Ιστορική Επισκόπηση: Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και η Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Διάκρισης κατά της Γυναίκας.....	3
3. Επιτροπή για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών: Ρόλος και αρμοδιότητες .....	4
4. Άρθρο 10 της Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών .....	5
5. Επεξήγηση Ορολογίας .....	6
6. Ανάλυση του άρθρου 10 της Σύμβασης με βάση τη Γενική Σύσταση 36 της Επιτροπής.....	8
6.1. Περίληψη της Γενικής Σύστασης 36.....	8
7. Ειδικότερα θέματα.....	11
7.1. Περιορισμός του δικαιώματος στην εκπαίδευση .....	11-12
7.2. Στερεοτυπικές αντιλήψεις σχετικά με το φύλο στην εκπαίδευση.....	13-14
7.3. Η υπόθεση της Μαλάλα Γουσαφζάι.....	15
8. Ερωτήσεις προς τους συμμετέχοντες .....	18
9. Ενδεικτικές επιλογές για πρόσθετη μελέτη .....	18
9.1. Πρωτότυπα Κείμενα .....	18
9.2. Πρόσθετο υλικό .....	18
9.3. Οπτικοακουστικό υλικό.....	19
10. Βιβλιογραφία.....	19
11. Ηλεκτρονικές Πηγές .....	19

Επιμέλεια Οδηγού: Σοφία-Μαρία Λιάλιου (ΜΡΔ 2021), Άννα-Ευτυχία Ελισσαίου (ΜΡΔ 2021), Βασιλική Οικονόμου, Λαμπρινή Μπεχλιβανίδου (ΜΡΔ 2020), Αικατερίνη Τόσκου, Μαρία-Ελένη Γιαννίκα (ΜΡΔ 2019).

## 1. Καλωσόρισμα του Προεδρείου

Αγαπητοί συμμετέχοντες, αγαπητές συμμετέχουσες,

Είμαστε στην ευχάριστη θέση να σας καλωσορίσουμε και να σας υποδεχτούμε στην 7<sup>η</sup> Μαθητική Προσομοίωση : Μαθητές σε ρόλο Διπλωμάτη και συγκεκριμένα στην επιτροπή για την εξάλειψη των Διακρίσεων σε βάρος των γυναικών.

Θα θέλαμε πρωτίστως να σας ευχαριστήσουμε και να σας συγχαρούμε για τη συμμετοχή σας και σας υποσχόμαστε πως η εμπειρία με τον κόσμο της διπλωματίας και των διαπραγματεύσεων θα σας μείνει αξέχαστη!

Ως μέλη αυτής της Επιτροπής, θα κληθείτε να ασχοληθείτε με το δικαίωμα των γυναικών και των κοριτσιών στην εκπαίδευση και να αναπτύξετε τις προτάσεις για επίκαιρα ζητήματα γύρω από αυτό το δικαίωμα.

Παρά τη διαδικτυακή μορφή που θα έχει η συγκεκριμένη επιτροπή του συνεδρίου, σας διαβεβαιώνουμε ότι αυτό δεν θα μας στερήσει την ομαλή διεξαγωγή των εργασιών μας. Αντίθετα, η διάθεση για γόνιμο διάλογο και διαπραγματεύσεις όπως και το ευχάριστο κλίμα θα είναι αυτά που θα χαρακτηρίσουν τις εργασίες μας! Ο οδηγός μελέτης που ακολουθεί έχει ως στόχο την εξοκείωση με το δικαίωμα στην εκπαίδευση όπως και με άλλους όρους των διεθνών κειμένων. Η έρευνα σας φυσικά μπορεί να ξεφύγει από τα όρια του οδηγού μελέτης και να καταθέσετε τις δικές σας απόψεις και ιδέες πάνω στα θέματα που θα κληθείτε να απαντήσετε. Περιμένουμε το καλύτερο δημιουργικό και αποδοτικό αποτέλεσμα από εσάς.

Εφοδιαστείτε με πρωτότυπες ιδέες, ζήλο και όρεξη! Ανυπομονούμε να σας γνωρίσουμε και να μας συνοδεύσετε σε αυτό το ταξίδι στον κόσμο του μαθητές σε ρόλο διπλωμάτη!

Με εκτίμηση,  
Αικατερίνη Τσάλιου, Πρόεδρος  
Αικατερίνη Βάκα, Αντιπρόεδρος

*«Η εκπαίδευση είναι ένα ανθρώπινο δικαίωμα με τεράστια δύναμη μεταμόρφωσης. Σε αυτή θεμελιώνεται η ελευθερία, η δημοκρατία και η βιώσιμη ανάπτυξη»*

Kofi Annan-7ος ΓΓ του ΟΗΕ

## 2. Ιστορική Επισκόπηση: Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και η Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Διάκρισης κατά της Γυναίκας

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) αποτελεί έναν παγκόσμιο διεθνή οργανισμό, που συστάθηκε από 51 ιδρυτικά κράτη (ανάμεσα στα οποία και η Ελλάδα) στο Σαν Φρανσίσκο στις 26 Ιουνίου του 1945 και τέθηκε σε ισχύ στις 24 Οκτωβρίου του ίδιου έτους, μετά την κύρωση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών από τα κοινοβούλια των κρατών μελών. Σήμερα αριθμεί 193 κράτη μέλη.

Οι σκοποί του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών καταγράφονται στο άρθρο 1 του Χάρτη, με την παράγραφο 3 να εντάσσει σε αυτούς την «ανάπτυξη και ενθάρρυνση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς διάκριση φυλής, φύλου, γλώσσας ή θρησκείας».

Βασισμένη στους σκοπούς αυτούς, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησε στις 18 Δεκεμβρίου του 1979 στη Νέα Υόρκη τη «Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Διάκρισης κατά της Γυναίκας», η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 3 Σεπτεμβρίου του 1981. Σκοπός της είναι η προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και η εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών. Η Σύμβαση έχει σήμερα 189 συμβαλλόμενα κράτη, τα οποία δεσμεύονται από τις διατάξεις του. Τον Δεκέμβριο του 2000 τέθηκε σε ισχύ ένα Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση, το οποίο επίσης δεσμεύει τα κράτη που το έχουν υπογράψει και επικυρώσει<sup>1</sup>. Σύμφωνα με αυτό, μπορούν να υποβληθούν στην Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών αναφορές από ή εκ μέρους οποιουδήποτε ατόμου ή ομάδας που διατείνεται ότι υπήρξε θύμα παραβίασης κάποιου από τα δικαιώματα που θεσπίζει η Σύμβαση<sup>2</sup>.

---

<sup>1</sup> UN Women. (χ.χ.). *Convention on the Elimination of all forms of Discrimination against Women*. Διαθέσιμο στο: <https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/text/econvention.htm#article17%2011> (Ανακτήθηκε 11/10/2020)

<sup>2</sup> Νάσκου-Περράκη Π., Ταραράς Κ., Χαϊνογλου Κ. (2013). *Ανθρώπινα Δικαιώματα: Ερωτήσεις και Απαντήσεις*, σελ. 94, Εκδόσεις Θέμις, Αθήνα

### 3. Επιτροπή για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών: Ρόλος και αρμοδιότητες<sup>3</sup>

Η Επιτροπή για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών είναι ένα σώμα ανεξάρτητων ειδικών που επιβλέπουν την τήρηση της Σύμβασης για την Εξάλειψη Όλων των μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών. Αποτελείται από 23 ειδικούς πάνω στα δικαιώματα των γυναικών, προερχόμενους από όλον τον κόσμο.

Όλα τα κράτη μέρη της Σύμβασης οφείλουν να υποβάλλουν τακτικά στην Επιτροπή εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή των δικαιωμάτων της Σύμβασης στο εσωτερικό τους. Στην πράξη, τα κράτη-μέρη οφείλουν να προσαρμόσουν τη νομοθεσία τους με τις διατάξεις της Σύμβασης. Αυτές οι εκθέσεις εξετάζονται από την Επιτροπή που στη συνέχεια εκδίδει και αποστέλλει στα ενδιαφερόμενα κράτη μέρη τις «Παρατηρήσεις» της επί αυτών. Συχνά η Επιτροπή ζητά από τα κράτη διευκρινίσεις ή κυρώσεις κι άλλων διεθνών συμβάσεων για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Επίσης, η Επιτροπή έχει την αρμοδιότητα να εξετάζει προσφυγές για παραβιάσεις των διατάξεων της Σύμβασης. Οι προσφυγές αυτές μπορούν να υποβάλλονται από άτομα ή ομάδες ατόμων ή στο όνομα ατόμων ή ομάδων ατόμων που υπόκεινται στη δικαιοδοσία κράτους-μέρους, που διατείνονται ότι είναι θύματα παραβίασης από αυτό το κράτος-μέρος κάποιου από τα δικαιώματα που αναφέρονται στη Σύμβαση (Άρθρο 2 της Σύμβασης). Τέλος, η Επιτροπή στην προσπάθειά της να διευκολύνει τα κράτη μέρη στην καλύτερη εφαρμογή των διατάξεων της, ερμηνεύει τις διατάξεις του Συμφώνου και δημοσιεύει τα «Γενικά Σχόλια» για συγκεκριμένα ζητήματα και θεματικές.

<sup>3</sup> Office of the High Commissioner on Human Rights (χ.χ.). Committee on the Elimination of Discrimination against Women. Διαθέσιμο στο: <https://www.ohchr.org/en/hrbodies/cedaw/pages/cedawindex.aspx> (Ανακτήθηκε στις 09/10/2020).

## 4. Άρθρο 10 της Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών<sup>4</sup>

«**Άρθρο 10.**- Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξαλείψουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών ώστε να τους εξασφαλίσουν δικαιώματα ίσα με εκείνα των ανδρών όσον αφορά την εκπαίδευση και, ιδιαίτερα, για να εξασφαλίσουν, σε βάση ισότητας του άνδρα και της γυναίκας:

- a. τους ίδιους όρους επαγγελματικού προσανατολισμού, παρακολούθησης σπουδών και αποκτήσεως διπλωμάτων στα εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των κατηγοριών, στις αγροτικές ζώνες όπως στις αστικές ζώνες. Η ισότητα αυτή θα πρέπει να εξασφαλιστεί στην προσχολική, γενική, τεχνική, επαγγελματική και ανώτερη τεχνική εκπαίδευση, καθώς και σε κάθε άλλο μέσο επαγγελματικής εκπαίδευσης,
- b. το δικαίωμα να παρακολουθούν τα ίδια προγράμματα, να έχουν ένα εκπαιδευτικό προσωπικό με προσόντα της ίδιας τάξεως, σχολικούς χώρους και εξοπλισμό της ίδιας ποιότητας,
- c. την εξάλειψη κάθε στερεότυπης αντιλήψεως των ρόλων του άνδρα και της γυναίκας σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις μορφές της εκπαίδευσης ενθαρρύνοντας τη μικτή εκπαίδευση και άλλους τύπους εκπαίδευσης που θα βοηθήσουν στην πραγματοποίηση του σκοπού αυτού και, ιδιαίτερα, αναθεωρώντας τα σχολικά βιβλία και τα σχολικά προγράμματα και προσαρμόζοντας τις παιδαγωγικές μεθόδους,
- d. τις ίδιες δυνατότητες όσον αφορά τη χορήγηση υποτροφιών και άλλων επιχορηγήσεων για τις σπουδές,
- e. τις ίδιες δυνατότητες παρακολούθησης των προγραμμάτων διαρκούς εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων και των προγραμμάτων στοιχειώδους εκπαίδευσης για ενηλίκους και λειτουργικής στοιχειώδους εκπαίδευσης, προς το σκοπό κυρίως να ελαττώσουν το ενωρίτερο κάθε απόσταση εκπαίδευσης που υπάρχει μεταξύ των ανδρών και των γυναικών,
- f. τη μείωση των ποσοστών εγκαταλείψεως των σπουδών από τις γυναίκες και την οργάνωση προγραμμάτων για τα κορίτσια και τις γυναίκες που εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο,
- g. τις ίδιες δυνατότητες να συμμετέχουν ενεργά στα σπόρ και τη σωματική αγωγή,

<sup>4</sup> Από την επίσημη μετάφραση της Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών, όπως κυρώθηκε με τον ν. 1342/1983. Διαθέσιμο στο: [https://www.unhcr.org/cy/wp-content/uploads/sites/41/2018/04/Conventions\\_Women.pdf?fbclid=IwAR1loZfLesBJ8QED06zHYJi6t4Z1yquzc7I5WTPisxj1xq80C0YgLNp22Kq](https://www.unhcr.org/cy/wp-content/uploads/sites/41/2018/04/Conventions_Women.pdf?fbclid=IwAR1loZfLesBJ8QED06zHYJi6t4Z1yquzc7I5WTPisxj1xq80C0YgLNp22Kq) (Ανακτήθηκε στις 9/10/2020).

- h. τη δυνατότητα να λαμβάνουν ειδικές πληροφορίες μορφωτικής φύσεως που τείνουν να εξασφαλίσουν την υγεία και την ευτυχία των οικογενειών, συμπεριλαμβανομένων σ' αυτές και της πληροφόρησης και συμβουλών σχετικών με τον οικογενειακό προγραμματισμό».

## 5. Επεξήγηση Ορολογίας

**Επαγγελματική εκπαίδευση:** Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) ανταποκρίνεται στις ανάγκες της οικονομίας, αλλά παρέχει επίσης στους εκπαιδευόμενους τις αναγκαίες δεξιότητες για προσωπική εξέλιξη και ενεργό συμμετοχή στα κοινά. Η ΕΕΚ μπορεί να ενισχύσει τις επιδόσεις των επιχειρήσεων, την ανταγωνιστικότητα, την έρευνα και την καινοτομία, ενώ παράλληλα αποτελεί κεντρική πτυχή μιας επιτυχημένης πολιτικής απασχόλησης και κοινωνικής πολιτικής.<sup>5</sup>

**Στερεότυπη αντίληψη:** Πρόκειται για τις τυποποιημένες και απλουστευμένες θετικές ή αρνητικές σκέψεις που συχνά σχηματίζουμε για τους άλλους. Έτσι λοιπόν, όταν χρησιμοποιούμε ένα στερεότυπο, θεωρούμε ότι κάποιο άτομο κατέχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, επειδή ανήκει σε μία συγκεκριμένη ομάδα, οδηγούμενοι σε γενικεύσεις και αγόμενοι σε συμπεράσματα για το άτομο αυτό με βάση πολυάριθμους παράγοντες όπως π.χ. το χρώμα του δέρματος, το θρήσκευμα κ.ά.<sup>6</sup>

**Συνεχής εκπαίδευση:** Εκπαίδευση που παρέχεται σε ενήλικες μετά την αποχώρησή τους από το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα και αποτελείται συνήθως από σύντομα μαθήματα ή προγράμματα μερικής φοίτησης.<sup>7</sup>

**Λειτουργικός αλφαριθμητισμός:** Ορίστηκε για την UNESCO ως η εκπαίδευση των ενηλίκων ώστε να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις ανάγνωσης και γραφής που ενυπάρχουν ως προς αυτούς. Ο όρος αντανακλά και τις προσεγγίσεις ως προς τον αλφαριθμητισμό που υπογραμμίζουν τη σημασία απόκτησης των κατάλληλων λεκτικών, γνωστικών και υπολογιστικών δεξιοτήτων για την επίτευξη πρακτικών στόχων σε πολιτιστικά περιβάλλοντα. Παρόλο που ονομάζεται και «αλφαριθμητισμός επιβίωσης» και

<sup>5</sup> Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (χ.χ.). Η πολιτική της ΕΕ στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Διαθέσιμο στο: [https://ec.europa.eu/education/policies/eu-policy-in-the-field-of-vocational-education-and-training-vet\\_el](https://ec.europa.eu/education/policies/eu-policy-in-the-field-of-vocational-education-and-training-vet_el) (Ανακτήθηκε στις 17/10/2020).

<sup>6</sup> Δήμος Θέρμης. (χ.χ.). Τα στερεότυπα και πόσο επηρεάζουν την συμπεριφορά μας. Διαθέσιμο στο: [http://www.thermi.gov.gr/info/?page\\_id=1222](http://www.thermi.gov.gr/info/?page_id=1222) (Ανακτήθηκε στις 17/10/2020).

<sup>7</sup> Oxford Lexico. (χ.χ.). Definition of continuing education in English. Διαθέσιμο στο: [https://www.lexico.com/en/definition/continuing\\_education?fbclid=IwAR3MJymmdwTenzoowpfV3KML6ZB\\_Fcfl\\_sEdCKc8FDlexFaehl8enws6rCw](https://www.lexico.com/en/definition/continuing_education?fbclid=IwAR3MJymmdwTenzoowpfV3KML6ZB_Fcfl_sEdCKc8FDlexFaehl8enws6rCw) (Ανακτήθηκε στις 23/10/2020).

«αναγωγικός αλφαριθμητισμός» λόγω της έμφασης που δίνει στο ελάχιστο επίπεδο ικανότητας και στην προετοιμασία των εργαζομένων για θέσεις εργασίας, η λειτουργική στοιχειώδης εκπαίδευση υιοθετείται από τους υποστηρικτές της ως ένας τρόπος βοήθειας προκειμένου να αποκτήσουν οι άνθρωποι ικανότητες επιτυχούς διαπραγμάτευσης στο κοινωνικό τους πλαίσιο.<sup>8</sup>

---

<sup>8</sup> Oxford Lexico. (χ.χ.). *Definition of continuing education in English*. Διαθέσιμο στο: [https://www.lexico.com/en/definition/continuing\\_education?fbclid=IwAR3MJymmdwTenzooowpfV3KML6ZB\\_Fcfl\\_sEdCKc8FDlexFaehl8enws6rCw](https://www.lexico.com/en/definition/continuing_education?fbclid=IwAR3MJymmdwTenzooowpfV3KML6ZB_Fcfl_sEdCKc8FDlexFaehl8enws6rCw) (Ανακτήθηκε στις 23/10/2020).



## 6. Ανάλυση του άρθρου 10 της Σύμβασης με βάση τη Γενική Σύσταση 36 της Επιτροπής

Με νομοθετική βάση το άρθρο 21 της Σύμβασης για την Εξάλειψη κάθε μορφής Διακρίσεων σε βάρος των γυναικών, η Επιτροπή αποκτά την αρμοδιότητα να προβαίνει βασιζόμενη στις ετήσιες αναφορές που λαμβάνει από τα κράτη-μέλη, σε **γενικά σχόλια**-συστάσεις προς αυτά. Κάθε γενική σύσταση πραγματοποιείται ένα συγκεκριμένο θέμα απόθετο των δικαιωμάτων των γυναικών. Στόχος των συστάσεων είναι να συγκεκριμενοποιηθούν οι υποχρεώσεις που τα κράτη-μέλη έχουν αναλάβει επικυρώνοντας την Σύμβαση, να τονιστούν οι καταστάσεις που εμποδίζουν την εφαρμογή της και να προταθούν μέτρα για την άμβλυσή τους.

Το 2014, με αφορμή την 58η Σύνοδο της Επιτροπής οργανώθηκε από το γραφείο του Ύπατου Αρμοστή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, με την στήριξη της UNICEF, μια γενική συζήτηση στους κόλπους της Επιτροπής, με στόχο την έναρξη της διαδικασίας διατύπωσης μιας γενικής σύστασης για το δικαίωμα των κοριτσιών και γυναικών στην εκπαίδευση.<sup>9</sup> Τελικά, 3 χρόνια μετά, στην 68η Σύνοδο της Επιτροπής διατυπώθηκε Γενική Σύσταση υπ' αριθμόν 36, η οποία επικεντρώνεται στο δικαίωμα των κοριτσιών και γυναικών στην εκπαίδευση, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 10 της Σύμβασης.

Στην παρούσα ανάλυση θα δοθεί έμφαση στα δεδομένα που, σύμφωνα με την Επιτροπή, αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες στην πορεία για την πλήρη εμπέδωση του δικαιώματος των κοριτσιών και γυναικών στην εκπαίδευση. Παράλληλα, θα εξεταστούν οι κατευθυντήριες γραμμές που το ίδιο το κείμενο της Σύμβασης δίνει στα κράτη-μέλη.

### 6.1. Περίληψη της Γενικής Σύστασης 36<sup>10</sup>

Η Επιτροπή αναγνωρίζοντας την ποιοτική εκπαίδευση ως μια ευκαιρία για προσωπική εξέλιξη και ολοκλήρωση τονίζει την σημασία των ισότιμων ευκαιριών εκπαίδευσης και για τα δύο φύλα. Παρά την αδιαμφισβήτητη νομική κατοχύρωση του δικαιώματος στην εκπαίδευση, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, στην πραγματικότητα, καταστάσεις όπως η ανέχεια, η οικονομική κρίση, η αναπαραγωγή στερεοτύπων και

<sup>9</sup> Office of the High Commissioner on Human Rights. (χ.χ.). Committee on the Elimination of Discrimination Against Women, Half-Day General Discussion on girls'/women's right to education, Palais des Nations, Room XVI 7 July 2014. Διαθέσιμο στο: <https://www.ohchr.org/en/hrbodies/cedaw/pages/womensrighttoeducation.aspx> (Ανακτήθηκε στις 13/10/2020).

<sup>10</sup> UN Committee on the Elimination of Discrimination against Women (2017). General recommendation No. 36 on the right of girls and women to education. Διαθέσιμο στο: [https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CEDAW/Shared%20Documents/1\\_Global/CEDAW\\_C\\_GC\\_36\\_8\\_422\\_E.pdf](https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CEDAW/Shared%20Documents/1_Global/CEDAW_C_GC_36_8_422_E.pdf) (Ανακτήθηκε στις 10/10/2020).

παγιωμένων αντιλήψεων για τον ρόλο των φύλων εντός της σχολικής κοινότητας, εμποδίζουν τα κορίτσια και τις γυναίκες να απολαύσουν το δικαίωμά τους.

Αναλύοντας το δικαίωμα στην εκπαίδευση, η Επιτροπή το εξετάζει σε τρία επίπεδα.<sup>11</sup> Συγκεκριμένα μιλά για: δικαίωμα πρόσβασης στην εκπαίδευση, δικαιώματα εντός της εκπαίδευσης, δικαιώματα μέσω της εκπαίδευσης.

Δικαίωμα πρόσβασης στην εκπαίδευση: Σε αυτό το στάδιο εξετάζεται κατά πόσο τα κορίτσια εγγράφονται και συνεχίζουν το σχολείο. Παράλληλα, γίνεται αναφορά στην ανάγκη εξασφάλισης της φυσικής τους παρουσίας στο σχολικό περιβάλλον, αλλά και της προσβασιμότητας σε αυτό με τεχνολογικά μέσα. Έμφαση δίνεται στον δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης, ιδιαίτερα σε καιρό ένοπλων συγκρούσεων ή οικονομικής κρίσης, αλλά και στις αυξημένες ανάγκες αποτελεσματικής εκπαίδευσης για τα κορίτσια που ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες (πρόσφυγες, ΑμεΑ, εθνικές μειονότητες και άτομα της LGBTQI+ κοινότητας). Το πρόβλημα που παρατηρείται αφορά κυρίως την εγκατάλειψη του σχολικού περιβάλλοντος, ιδιαίτερα από κορίτσια που βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική κατάσταση ή έχουν αυξημένες οικογενειακές υποχρεώσεις. Σε αυτή την κατεύθυνση το στοιχείο (στ) του άρθρου 10 καλεί τα κράτη αφενός να εστιάσουν στην «πρόληψη» φαινομένων μαζικής εγκατάλειψης του σχολείου και, αφετέρου, να υιοθετήσουν προγράμματα επανένταξης των κοριτσιών και γυναικών στην εκπαιδευτική κοινότητα, δίνοντάς τους μια «δεύτερη ευκαιρία».

Δικαιώματα εντός της εκπαίδευσης: Σε αυτό το επίπεδο εξετάζεται κατά πόσο επιτυγχάνεται η ισότητα ευκαιριών μεταξύ μαθητών των δύο φύλων. Κύριο πρόβλημα που εντοπίζεται είναι η διαστρωμάτωση της γνώσης, η οποία φέρνει τα κορίτσια που φοιτούν σε σχολεία φτωχών ή απομακρυσμένων από τα αστικά κέντρα περιοχών σε μειονεκτική θέση λόγω έλλειψης υποδομών. Τα στοιχεία (α) και (β) του άρθρου 10 εστιάζουν στην ανάγκη τα σχολεία αστικών και αγροτικών περιοχών να διαθέτουν εξίσου επαρκείς χώρους διδασκαλίας, εξοπλισμό, εκπαιδευτικό προσωπικό και προγράμματα διδασκαλίας. Έτσι, θα διασφαλιστεί ότι σε κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα υπάρχει ισότητα ευκαιριών εξέλιξης μεταξύ αγοριών και κοριτσιών. Ένα ακόμη βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση συνιστά η ισότιμη χορήγηση χρηματικών βοηθημάτων, με την μορφή επιχορηγήσεων ή υποτροφιών, όπως επισημαίνει το στοιχείο (δ) του άρθρου 10.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι τόσο η αναπαραγωγή στερεοτυπικών αντιλήψεων ως προς την επιλογή εκπαιδευτικής πορείας ανάλογα με το φύλο, όσο και η συνεπακόλουθη βία και εκφοβισμός των μαθητριών στερούν από τις ίδιες την ενεργό συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία. Προς αυτήν την κατεύθυνση με το στοιχείο (γ) του άρθρου 10, τα κράτη ενθαρρύνονται να προάγουν την μικτή εκπαίδευση, αλλά και να αναθεωρήσουν τα υπάρχοντα εκπαιδευτικά συγγράμματα και προγράμματα σπουδών, ώστε τελικά να μην προωθούνται μέθοδοι διδασκαλίας που οδηγούν σε διακριτική μεταχείριση των κοριτσιών.

<sup>11</sup> Γενική Σύσταση 36, παράγραφοι 13-19.

Παράλληλα, με το στοιχείο (ζ) του άρθρου 10 η ενεργή παρουσία και συμμετοχή των κοριτσιών στις αθλητικές δραστηριότητες και την φυσική αγωγή εμφανίζεται ως τρόπος ανάδειξης των δυνατοτήτων των κοριτσιών σε ένα πεδίο που στο σχολείο ίσως θεωρείται «ανδροκρατούμενο».

Δικαιώματα μέσω της εκπαίδευσης: Μετά το πέρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας τα κατάλοιπα μιας μη ισότιμης εκπαίδευσης επηρεάζουν την θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας. Σε αυτό το πεδίο παρατηρείται έντονος, οριζόντιος και κάθετος διαχωρισμός<sup>12</sup> λόγω φύλου.<sup>13</sup> Παράλληλα, συγκεκριμένες αντιλήψεις για τον γενικότερο ρόλο της γυναίκας στην κοινωνική και πολιτική ζωή, την οδηγούν, συχνά ανεξαρτήτως πραγματικών προσόντων, στην μερική απασχόληση ή την ανεργία, εμποδίζοντας την προσωπική της εξέλιξη. Για την εξάλειψη των ανισοτήτων σε αυτούς τους τομείς, στο στοιχείο (ε) του άρθρου 10 γίνεται αναφορά στην ανάγκη για κρατική παροχή προγραμμάτων διά βίου μάθησης, αλλά και προγραμμάτων στοιχειώδους εκπαίδευσης για ενήλικους. Επίσης, όσον αφορά την προσπάθεια των γυναικών για έναν αποτελεσματικό συνδυασμό συμμετοχής στην επαγγελματική και οικογενειακή ζωή, το στοιχείο (η) του άρθρου 10 επικεντρώνεται στην ανάγκη πρόσβασης σε μορφωτικό υλικό σχετικά με την επίτευξη της οικογενειακής ευημερίας.

---

<sup>12</sup> Ο επαγγελματικός διαχωρισμός αφορά την συγκέντρωση ανδρών και γυναικών σε διαφορετικά επαγγέλματα. Διακρίνεται σε οριζόντιο και κάθετο. Ο πρώτος αφορά την παρουσία ανδρών και γυναικών σε συγκεκριμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, ενώ ο δεύτερος στις διαφορετικές θέσεις ιεραρχίας ανδρών και γυναικών στο εσωτερικό των κλάδων.

<sup>13</sup> ΦυλοΠαιδεία. (χ.χ.). Φύλο και Εργασία. Διαθέσιμο στο:

[http://www.fylopedia.uoa.gr/index.php/%CE%A6%CF%8D%CE%BB%CE%BF\\_%CE%BA%CE%B1%CE%B9\\_%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1](http://www.fylopedia.uoa.gr/index.php/%CE%A6%CF%8D%CE%BB%CE%BF_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1) (Ανακτήθηκε στις 13/10/2020).

## 7. Ειδικότερα θέματα

Αρχικά, το 2015 με ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών οι παγκόσμιοι ηγέτες έθεσαν 17 στόχους για Βιώσιμη Ανάπτυξη ως το 2030, με την προσδοκία ενός δικαιότερου κόσμου, όπου κάθε άτομο θα έχει πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση (Στόχος 4), χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου (Στόχος 5).

### 7.1. Περιορισμός του δικαιώματος της εκπαίδευσης

Ως περιορισμός ενός δικαιώματος ορίζεται η παρεμπόδιση άσκησης του και συρρίκνωσης του γενικού περιεχομένου του ίδιου του δικαιώματος. Ορίζεται ως κάθε πράξη της πολιτείας η οποία απαγορεύει, εμποδίζει ή περιορίζει την πραγμάτωση της ελευθερίας που εμπίπτει σε κάθε πεδίο προστασίας, το οποίο καθορίζεται στο Σύνταγμα<sup>1</sup>.

Από την άλλη, ως προς την κοινωνική όψη του δικαιώματος, το άρθρο 28 της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού ορίζει ότι η στοιχειώδης τουλάχιστον εκπαίδευση οφείλει να είναι υποχρεωτική και δωρεάν για όλους, καθώς και ότι οφείλει να διασφαλίζεται η πρόσβαση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, περιλαμβανομένης της ανώτατης. Γενικότερα, από το διεθνές και το ευρωπαϊκό δίκαιο προκύπτει ότι το σχετικό κοινωνικό δικαίωμα συγκροτείται ιδίως ως **δικαίωμα πρόσβασης** στο δημόσιο αγαθό της εκπαίδευσης. Από τη μία δηλαδή, παρατηρούμε ότι το άρθρο 28 της Σύμβασης εξασφαλίζει το δικαίωμα στην εκπαίδευση αλλά από την άλλη, υπάρχουν περιορισμοί στο δικαίωμα της εκπαίδευσης και ειδικά των γυναικών και κοριτσιών<sup>2</sup>.

Παρόλο που η διεθνής κοινότητα έχει αναγνωρίσει ίσο δικαίωμα στην ποιοτική εκπαίδευση όλων και έχει φυσικά δεσμευτεί να επιτύχει την ισότητα των φύλων σε όλους τους τομείς, υπάρχουν ακόμη εμπόδια και περιορισμοί που πρέπει να ξεπεραστούν. Για αυτό άλλωστε και τα κράτη έχουν νομική υποχρέωση να ξεπεράσουν αυτά τα εμπόδια που εισάγουν τις διακρίσεις, τα οποία υπάρχουν στην νομοθεσία και καθημερινή πρακτική. Σε όλα τα επίπεδα πρέπει να ληφθούν μέτρα τα οποία θα επιτρέπουν την ισότιμη εκπαίδευση. Για να φτάσει κάποιος όμως σε αυτό το σημείο πρέπει να φτάσει στην κύρια πηγή του προβλήματος. Ειδικότερα. Τα στερεότυπα τα οποία επικρατούν και οι συνθήκες φτώχειας και η έλλειψη υποδομών, δημιουργούν θέματα στην ισότιμη εκπαίδευση.

Κυριότερα, σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα παγκόσμια στοιχεία 61 εκατομμύρια παιδιά δεν πηγαίνουν σχολείο με ένα ποσοστό 32,1 εκατομμύρια από αυτά

<sup>1</sup><https://klwonerlawonline.com/journalarticle/European+Review+of+Private+Law/18.6/ERPL2010082#:~:text=Abstract%3A%20The%20principle%20of%20prohibition,rule%20has%20not%20been%20achieved> (ημερομηνία ανάκτησης: 30/10/2022).

<sup>2</sup> <https://odeth.eu/> (ανακτήθηκε στις 31/10/2022)

να είναι κορίτσια (γύρω δηλαδή στο 53%).<sup>3</sup> Οι πιο συνηθισμένοι λόγοι που γυναίκες και κορίτσια σε όλο τον κόσμο αντιμετωπίζουν είναι η ύπαρξη επιβλαβών στερεοτύπων για το φύλο όπως και η αντίληψη περί δυναμικής του άντρα σε σχέση με αυτή της δυναμικής της γυναίκας στον εργασιακό χώρο.<sup>4</sup> Ουσιαστικά, υπάρχει το στερεότυπο ότι: «οι άντρες τα καταφέρνουν καλύτερα από τις γυναίκες στην αγορά εργασίας». Και αυτό φυσικά διαιωνίζει στερεότυπα και αποτρέπει τις γυναίκες και τα κορίτσια από το δικαίωμα της εκπαίδευσης. Οι διακρίσεις όπως και οι στερεοτυπικές αντιλήψεις οι οποίες επικρατούν σε κάθε κράτος αποτελούν τα κύρια εμπόδια για τον περιορισμό του δικαιώματος στην εκπαίδευση.

Τέλος, δεν διαιωνίζουν μόνο τα στερεότυπα και οι διακρίσεις αυτό το πρόβλημα. Σε περίπτωση που οι ίδιοι οργανισμοί και τα ίδια τα κράτη δεν πάρουν θέση σε αυτό το πρόβλημα, αυτό θα συνεχίσει να υφίσταται. Περιορίζοντας τη δράση τους, περιορίζουν και το δικαίωμα στην ισότιμη εκπαίδευση.

---

<sup>3</sup> UIS/GEM Report Policy Paper 27/Fact Sheet 37, 2016: p. 1, (ημερομηνία ανάκτησης: 30/10/2022)

<sup>4</sup> <https://www.right-to-education.org/girlswomen>, (ημερομηνία ανάκτησης: 30/10/2022)

## 7.2 Στερεοτυπικές αντιλήψεις σχετικά με το φύλο στην εκπαίδευση

Παρά την μακρά πορεία που έχουν διανύσει οι σημερινές κοινωνίες για την ίση αντιμετώπιση μεταξύ ανδρών και γυναικών, ορισμένες στερεοτυπικές αντιλήψεις σχετικά με τους ρόλους των δύο φύλων συνεχίζουν να διακονίζονται και να απομακρύνουν τα κορίτσια από τα σχολεία.

Τα στερεότυπα μεταξύ των δυο φύλων πηγάζουν από τις αντιλήψεις της κάθε κοινωνίας αναφορικά με τις ιδανικές ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να υιοθετούν οι άντρες και οι γυναίκες. Στερεότυπα που ακόμα κυριαρχούν στην εκπαίδευση αφορούν την προτίμηση θεωρητικών μαθημάτων<sup>23</sup> όπως η εκμάθηση γλωσσών, η ιστορία και οι καλές τέχνες ενώ τα αγόρια ενθαρρύνονται προς τις θετικές επιστήμες όπως τα μαθηματικά, η φυσική και η χημεία. Επιπλέον, τα κορίτσια μαθαίνουν από νεαρή ηλικία μέσα από το περιβάλλον τους και τα παιχνίδια και βιβλία που απευθύνονται σε αυτές, να δίνουν μεγαλύτερη αξία στην μητρότητα<sup>24</sup> και σε στερεοτυπικά θηλυκές ιδιότητες. Ως αποτέλεσμα, αυτών των στερεοτυπικών αντιλήψεων 129 εκατομμύρια κορίτσια παγκοσμίως<sup>25</sup> είναι εκτός του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας τους ενώ τα περισσότερα κορίτσια δεν έχουν πρόσβαση στην δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η διατήρηση των φυλετικών στερεοτύπων στην εκπαίδευση οδηγεί σε πληθώρα άλλων προβλημάτων όπως

---

<sup>21</sup> UNICEF (2021). *Where are the girls, and why does it matter as schools reopen?* Διαθέσιμο στο: <https://blogs.unicef.org/blog/where-are-the-girls-and-why-it-matters-as-schools-reopen/> (ανακτήθηκε 27/10/2021).

<sup>22</sup> UNICEF (2021). *Where are the girls, and why does it matter as schools reopen?* Διαθέσιμο στο: <https://blogs.unicef.org/blog/where-are-the-girls-and-why-it-matters-as-schools-reopen/> (Ανακτήθηκε στις 27/10/2021).

<sup>23</sup> Global Campaign for Education (2020). *Gender Discrimination in Education*. Διαθέσιμο στο: <https://campaignforeducation.org/en/what-we-do/campaigns/transformational-education/girls-education/gender-discrimination-in-education/>. (Ανακτήθηκε στις 27/10/2021).

<sup>24</sup> Commission for Citizenship and Gender Equality (χ.χ). *Combating gender stereotypes in the educational system*. Διαθέσιμο στο: <https://rm.coe.int/1680687d7a>. (Ανακτήθηκε στις 28/10/2021).

<sup>25</sup> UNICEF (χ.χ) *Gender equality in education benefits every child*. Διαθέσιμο στο: <https://www.unicef.org/education/girls-education>. (Ανακτήθηκε στις 28/10/2021).

λεκτική και σωματική παρενόχληση στο σχολείο (bullying), μειωμένη πρόσβαση σε επαγγελματικές ευκαιρίες και παιδικούς γάμους και πρόωρες εγκυμοσύνες.<sup>26</sup>

Συγκεκριμένα, το φαινόμενο των πρόωρων γάμων κοριτσιών κάτω των 18 ετών, ώστε από νωρίς να εκπληρώσουν τον κοινωνικά απαιτούμενο ρόλο τους, παρεμβαίνει στο δικαίωμα τους στην εκπαίδευση, ειδικά στις αναπτυσσόμενες χώρες όπου η ηλικία γάμου είναι μικρότερη σε σχέση με τα αγόρια.<sup>27</sup> Παρότι το φαινόμενο είναι παγκόσμιας εμβέλειας, συναντάται πιο συχνά στην Νότια Ασία, Υπο-Σαχάρια Αφρική, Λατινική Αμερική και Καραϊβική. Τα κορίτσια που παντρεύονται πρόωρα είναι δύο φορές πιο πιθανό να παρατήσουν το σχολείο, ενώ συχνά αναγκάζονται να παντρευτούν σε νεαρή ηλικία από την οικογένεια τους λόγω οικονομικών δυσκολιών και ανεπιθύμητων εφηβικών εγκυμοσύνων καθώς δεν λαμβάνουν σεξουαλική διαπαιδαγώγηση. Επιπρόσθετα, ήδη 100 εκατομμύρια κορίτσια προβλέπεται ότι θα γίνουν νύφες μέσα στην επόμενη δεκαετία<sup>31</sup>, αν το φαινόμενο συνεχίσει με την ίδια δυναμική.

Η αποτελεσματική επίλυση των σεξιστικών προκαταλήψεων αποτελεί λοιπόν, ένα ζήτημα καίριας σημασίας το οποίο απαιτεί την ελεύθερη αποδοχή της πολυδιάστατης φύσης των δύο φύλων στα σχολεία καθώς και την νόμιμη προστασία των ανήλικων από πρόωρους γάμους και να εφαρμοστεί στην πράξη το Άρθρο 16 της Επιτροπής για την Εξάλειψη των Διακρίσεων σε Βάρος των Γυναικών.

Αφού αναλύθηκαν οι δύο πρώτες ενότητες, παρακάτω θα γίνει αναφορά στην υπόθεση της Μαλάλα Γιουσαφζάι, η οποία είναι μία υπόθεση σημαντική για τη διεθνή κοινότητα, για την θέση των γυναικών σε αυτή καθώς και τη σημαντικότητα του δικαιώματος της εκπαίδευσης για τις γυναίκες και για τα κορίτσια.

---

<sup>26</sup> Right-to-Education.org (2021). Women and Girls. Διαθέσιμο στο: [https://www.right-to-education.org/girlswomen#section\\_view-default-7](https://www.right-to-education.org/girlswomen#section_view-default-7) (Ανακτήθηκε στις 28/10/2021)

<sup>27</sup> Right-to-Education.org (2012). At What Age? are school-children employed, married and taken to court? - Trends over Time (Annotated version). Διαθέσιμο στο: [https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/RTE\\_Early\\_Marriage\\_and RTE\\_2012.pdf](https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/RTE_Early_Marriage_and RTE_2012.pdf) (Ανακτήθηκε στις 27/10/2021).

<sup>31</sup> Right-to-Education.org (2012). At What Age?...are school-children employed, married and taken to court? - Trends over Time (Annotated version). Διαθέσιμο στο: [https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/RTE\\_Early\\_Marriage\\_and RTE\\_2012.pdf](https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/RTE_Early_Marriage_and RTE_2012.pdf) (Ανακτήθηκε στις 27/10/2021).

### 7.3 Η υπόθεση της Μαλάλα Γιουσαφζάι

Όταν οι Ταλιμπάν κατέλαβαν την εξουσία στην κοιλάδα του Σουάτ στο Πακιστάν, ένα κορίτσι εναντιώθηκε. Η Μαλάλα Γιουσαφζάι αντιστάθηκε στην κατάσταση αυτή και αγωνίστηκε σκληρά για το δικαίωμά της αλλά και των υπόλοιπων κοριτσιών στην εκπαίδευση, κάτι που οι Ταλιμπάν ήθελαν να κατακρεουργήσουν.

Η Μαλάλα γεννήθηκε το 1997 στην πόλη Μινγκάορα του Πακιστάν. Στην ηλικία των 11 ετών ξεκίνησε να γράφει σε ένα μπλογκ και να περιγράφει τη ζωή στην πόλη της και τις αλλαγές που είχαν επιφέρει οι Ταλιμπάν στην περιοχή αυτή. Τα επόμενα χρόνια Η Μαλάλα γίνεται γνωστή τόσο στη χώρα της όσο και στις υπόλοιπες, καθώς δίνει συνεντεύξεις σε διάφορα μέσα προκειμένου να στηλιτεύσει την κατάσταση που επικρατεί και να υποστηρίξει το δικαίωμα των κοριτσιών να έχουν πρόσβαση στο σχολείο. Το πρωί της 9 ης Οκτωβρίου 2012 ένα άντρας την πυροβολεί στο κεφάλι και την τραυματίζει σοβαρά. Όμως, ακόμη και μετά τη δολοφονική επίθεση, την ευθύνη της οποίας ανέλαβαν οι Ταλιμπάν, η Μαλάλα δεν σταμάτησε τον αγώνα της. Τον Οκτώβριο του 2013 η 16χρονη τότε Μαλάλα πραγματοποίησε την πρώτη της ομιλία στα Ηνωμένα Έθνη, που η συγκεκριμένη εκδήλωση ονομάστηκε τιμητικά "Ημέρα της Μαλάλα".

Στη συγκινητική ομιλία της η ακτιβίστρια έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στον πρωταρχικό της στόχο, δηλαδή στην προώθηση και κατοχύρωση του δικαιώματος όλων των παιδιών στην εκπαίδευση. Επίσης, το 2014, με την υποστήριξη του πατέρα της, ίδρυσε το Malala Fund, μια φιλανθρωπική οργάνωση που στόχος της είναι να έχουν τη δυνατότητα όλα τα κορίτσια έχουν το μέλλον που επιθυμούν. Χάρη αυτού του έργου βραβεύτηκε με το Βραβείο Νόμπελ Ειρήνης τον Δεκέμβριο του 2014 και κατέκτησε τη θέση του νεότερου νομπελίστα.

Η Μαλάλα, έχοντας αποφοιτήσει το 2020 από το τμήμα Φιλοσοφίας, Πολιτικής και Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, συνεχίζει να είναι αέναη υπέρμαχος της εκπαίδευσης των κοριτσιών, συνιδρύτρια του Malala Fund και μέλος της έκτακτης επιτροπής για την εκπαίδευση των νέων (Youth Education Crisis Committee).

Η Μαλάλα, λοιπόν, αποτελεί ένα σύμβολο ειρήνης και ανιδιοτέλειας, είναι ένα πρόσωπο που δεν πρέπει να ξεχαστεί.



## 8. Ερωτήσεις προς τους συμμετέχοντες

- 1) Πώς μπορούν τα κράτη-μέρη και οι διεθνείς οργανισμοί να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της μη ισότιμης εκπαίδευσης;
- 2) Με ποιόν τρόπο μπορούν να καταπολεμηθούν οι στερεοτυπικές αντιλήψεις και συμπεριφορές μέσω της εκπαίδευσής και ειδικότερα τα ζήτημα των παιδικών γάμων;
- 3) Πώς πιστεύετε ότι επηρέασε η υπόθεση της Μαλάλα το δικαίωμα στην εκπαίδευση των κοριτσιών και γυναικών;

## 9. Ενδεικτικές επιλογές για πρόσθετη μελέτη

### 9.1. Πρωτότυπα Κείμενα

1. Το πρωτότυπο κείμενο της Γενικής Σύστασης 36 σχετικά με το δικαίωμα των κοριτσιών και γυναικών στην εκπαίδευση. Διαθέσιμο στο:  
[https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CEDAW/Shared%20Documents/1\\_Global/CEDAW\\_C\\_GC\\_36\\_8422\\_E.pdf](https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CEDAW/Shared%20Documents/1_Global/CEDAW_C_GC_36_8422_E.pdf)
2. Το σχέδιο της UNESCO για την πορεία της εκπαίδευσης μετά την πανδημία, με κύριο άξονα τις ανάγκες των κοριτσιών. Διαθέσιμο στο:  
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374094>
3. Προτεινόμενες λύσεις από τη UNICEF για την προστασία των κοριτσιών από έκτακτες καταστάσεις και τη διασφάλιση της συνέχισης της παιδείας τους. Διαθέσιμο στο:  
<https://www.unicef.org/media/94201/file/Reimagining%20Girls%20Education%20Solutions%20to%20Keep%20Girls%20Learning%20in%20Emergencies%20.pdf>

### 9.2. Πρόσθετο υλικό

1. Επισκόπηση των μέτρων που αναφέρθηκαν από τα κράτη-μέλη για υποστήριξη του δικαιώματος των κοριτσιών και γυναικών στην εκπαίδευση UNESCO. Διαθέσιμο στο: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000227859>
2. Δικαίωμα στην εκπαίδευση- Η περίπτωση των κοριτσιών και γυναικών. Διαθέσιμο στο: [https://www.right-to-education.org/girlswomen#section\\_view-default-8](https://www.right-to-education.org/girlswomen#section_view-default-8)
3. Δικαίωμα των κοριτσιών στην εκπαίδευση- The World Bank. Διαθέσιμο στο: <https://www.worldbank.org/en/topic/girlseducation>

### 9.3. Οπτικοακουστικό υλικό:

1. Συζήτηση για το μέλλον της εκπαίδευσης για τα κορίτσια μετά την πανδημία. UN Girls' Education Initiative. Διαθέσιμο στο: <https://www.ungei.org/media/covid-19-and-girls-education>
2. Η ανάγκη για επένδυση στα προγράμματα δια βίου μάθησης μετά την πανδημία. UNESCO Institute for Lifelong Learning. Διαθέσιμο στο: <https://www.youtube.com/watch?v=MrnoPyh9O9U&t=20s>
3. Βίντεο για την παγκόσμια ιστορία των δικαιωμάτων των γυναικών σε τρία λεπτά- UN WOMEN. Διαθέσιμο στο: [https://www.youtube.com/watch?v=m\\_UjYOfmkn8](https://www.youtube.com/watch?v=m_UjYOfmkn8)

## 10. Βιβλιογραφία

Unesco and Right to Education Initiative. (2019). Right to Education handbook, Unesco, Παρίσι. Διαθέσιμο στο: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000366556/PDF/366556eng.pdf.multi> (Ανακτήθηκε στις 16/10/2020).

## 11. Ηλεκτρονικές Πηγές

Βραβείο Ζαχάρωφ, Malala Yousafzai – 2013, Πακιστάν. Διαθεσιμότητα στο 2011 - 2020 | Κάτοχοι του βραβείου | Βραβείο Ζαχάρωφ | Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (europa.eu).Ανακτήθηκε στις 30/10/2022.

ΕΛΛΑΔΑ, ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, Ιστορική ομιλία με επιγραμματικό μήνυμα της Malala Yousafzai στον ΟΗΕ. Διαθεσιμότητα στο Ιστορική ομιλία με επιγραμματικό μήνυμα της Malala Yousafzai στον ΟΗΕ. – ΕΛΛΑΔΑ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ | ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΞΥΝΗΣ (greece-internationaleducationcenter.com). Ανακτήθηκε στις 31/10/2022.

Global Campaign for Education (2020). Gender Discrimination in Education. Διαθέσιμο στο: <https://campaignforeducation.org/en/what-we-do/campaigns/transformative->

---

[education/girls-education/gender-discrimination-in-education/](#) (ανακτήθηκε στις 27/10/2021)

Commission for Citizenship and Gender Equality (χ.χ). Combating gender stereotypes in the educational system. Διαθέσιμο στο: <https://rm.coe.int/1680687d7a> (ανακτήθηκε στις 28/10/2021)

*European Review of Private Law* (2010), The General Principle of the Prohibition of Abuse of Rights: A Critical Position on Its Role in a Codified European Contract Law (ανακτήθηκε στις 30/10/2022).

Malala Fund, Η ιστορία της Μαλάλα. Διαθεσιμότητα στο Η ιστορία της Μαλάλα || του Ταμείου Μαλάλα Ταμείο Μαλάλα (malala.org). Ανακτήθηκε στις 31/10/2022.

THE NOBEL PRIZE, Malala Yousafzai Facts. Διαθεσιμότητα στο Malala Yousafzai - Facts (nobelprize.org). Ανακτήθηκε στις 31/10/2022.

UNICEF (χ.χ) Gender equality in education benefits every child. Διαθέσιμο στο: <https://www.unicef.org/education/girls-education> (ανακτήθηκε στις 28/10/2021)

Right-to-Education.org (2021). Women and Girls. Διαθέσιμο στο: [https://www.right-to-education.org/girlswomen#section\\_view-default-7](https://www.right-to-education.org/girlswomen#section_view-default-7) (ανακτήθηκε στις 30/10/2022)

Right-to-Education.org (2012). At What Age?...are school-children employed, married and taken to court? - Trends over Time (Annotated version). Διαθέσιμο στο:

[https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/RTE\\_Early\\_Marriage\\_and\\_RTE\\_2012.pdf](https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/RTE_Early_Marriage_and_RTE_2012.pdf) (ανακτήθηκε στις 27/10/2021)

Right-to-Education.org (6/03/2020). The right to education of pregnant girls in Kakamega county, Kenya. Διαθέσιμο στο: <https://right-to-education.exposure.co/kenya> (ανακτήθηκε στις 27/10/2021)

ONE.org (05/03/2021). How Covid-19 is threatening girls' education. Διαθέσιμο στο: <https://www.one.org/international/blog/girls-education-crisis-covid-19/> (ανακτήθηκε 27/10/2021)

United Nations' SDG Report (2021). Achieve gender equality and empower all women and girls. Διαθέσιμο στο: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2021/goal-05/> (ανακτήθηκε στις 28/10/2021)

Right-to-Education.org (2012). At What Age?...are school-children employed, married and taken to court? - Trends over Time (Annotated version). Διαθέσιμο στο: [https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/RTE\\_Early\\_Marriage\\_and\\_RTE\\_2012.pdf](https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/RTE_Early_Marriage_and_RTE_2012.pdf) (ανακτήθηκε στις 27/10/2021)

UN News (16/09/2021). 77 million children have spent 18 months out of class: #ReopenSchools, urges UNICEF. Διαθέσιμο στο: <https://news.un.org/en/story/2021/09/1100072> (ανακτήθηκε 27/10/2021)

Malala Fund (06/04/2021). Girls' Education and Covid-19: What past shocks can teach us about mitigating the impact of pandemics. Διαθέσιμο στο: [https://malala.org/newsroom/archive/malala-fund-releases-report-girls-education-covid-19?gclid=Cj0KCQjw8eOLBhC1ARIsAOzx5cGGn3O3TqrIT5qQCuEuW7GeL8WRgftDFIXu\\_x3YQGydZCYJiT8OMoHwaAnA8EALw\\_wcB](https://malala.org/newsroom/archive/malala-fund-releases-report-girls-education-covid-19?gclid=Cj0KCQjw8eOLBhC1ARIsAOzx5cGGn3O3TqrIT5qQCuEuW7GeL8WRgftDFIXu_x3YQGydZCYJiT8OMoHwaAnA8EALw_wcB) (ανακτήθηκε 27/10/2021)

UNESCO (2020). Building Back Equal: girls back to school guide. Διαθέσιμο στο: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374094> (ανακτήθηκε 27/10/2021)

UNICEF (16/06/2021). Where are the girls, and why does it matter as schools reopen?. Διαθέσιμο στο: <https://blogs.unicef.org/blog/where-are-the-girls-and-why-it-matters-as-schools-reopen> (ανακτήθηκε 27/10/2021)

UNESCO (09/03/2021). Girls's education and Covid-19: New factsheet shows increased inequalities for the education of adolescent girls. Διαθέσιμο στο: <https://en.unesco.org/news/girls-education-and-covid-19-new-factsheet-shows-increased-inequalities-education-adolescent> (ανακτήθηκε 27/10/2021)

ONE.org (05/03/2021). How Covid-19 is threatening girls' education. Διαθέσιμο στο: <https://www.one.org/international/blog/girls-education-crisis-covid-19/> (ανακτήθηκε 27/10/2021)

- UNICEF (02/2021). Reimagining Girls' Education: Solutions to keep girls learning in emergencies. Διαθέσιμο στο: <https://www.unicef.org/media/94201/file/Reimagining%20Girls%20Education%20Solutions%20to%20Keep%20Girls%20Learning%20in%20Emergencies%20.pdf> (ανακτήθηκε 27/10/2021)
- UNESCO Hellas (13/02/2019). Η σημασία της δια βίου μάθησης. Διαθέσιμο στο: <http://www.unesco-hellas.org/%CE%B7-%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%B1-%CE%B2%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%BC%CE%AC%CE%B8%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82/> (ανακτήθηκε 28/10/2021)
- OECD (15/06/2021). Covid-19 highlights urgent need to scale up investment in lifelong learning for all, says OECD. Διαθέσιμο στο: <https://www.oecd.org/education/covid-19-pandemic-highlights-urgent-need-to-scale-up-investment-in-lifelong-learning-for-all-says-oecd.htm> (ανακτήθηκε 28/10/2021)
- International Labor Organisation (04/2020). Distance and Online Learning during the time of COVID-19. Διαθέσιμο στο: [https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed\\_emp/---ifp\\_skills/documents/publication/wcms\\_743485.pdf](https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_743485.pdf) (ανακτήθηκε 28/10/2021)
- UN Women (χ.χ.). SDG 4: Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all. Διαθέσιμο στο: <https://www.unwomen.org/en/news/in-focus/women-and-the-sdgs/sdg-4-quality-education> (ανακτήθηκε 28/10/2021)
- UNESCO Institute for Lifelong Learning (08/03/2021). The gender digital divide: increasing women's participation in digital learning. Διαθέσιμο στο: <https://thelifelonglearningblog.uil.unesco.org/2021/03/08/the-gender-digital-divide-increasing-womens-participation-in-digital-learning/> (ανακτήθηκε 28/10/2021)
- United Nations' (10/08/2020). Policy Brief: Education during COVID 19 and beyond. Διαθέσιμο στο: [https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/08/sg\\_policy\\_brief\\_covid-19\\_and\\_education\\_august\\_2020.pdf](https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/08/sg_policy_brief_covid-19_and_education_august_2020.pdf) (ανακτήθηκε στις 28/10/2021)
- United Nations' SDG Report (2021). Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all. Διαθέσιμο στο: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2021/goal-04/> (ανακτήθηκε στις 28/10/2021)
- UNESCO (16/09/2020). Rethinking School Infrastructure During a Global Health Crisis. Διαθέσιμο στο: <http://uis.unesco.org/en/blog/rethinking-school-infrastructure-during-global-health-crisis> (ανακτήθηκε στις 28/10/2021)
-

WASH Data.org (2020). Hygiene Baselines pre- COVID 19. Διαθέσιμο στο:  
<https://washdata.org/sites/default/files/documents/reports/2020-05/JMP-2020-COVID-global-hygiene-snapshot.pdf> (ανακτήθηκε στις 29/10/2021)

UNESCO (2021). Global Education Coalition. Διαθέσιμο στο:  
<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/globalcoalition> (ανακτήθηκε στις 29/10/2021)

UNESCO (16/09/2020). Rethinking School Infrastructure During a Global Health Crisis. Διαθέσιμο στο: <http://uis.unesco.org/en/blog/rethinking-school-infrastructure-during-global-health-crisis> (ανακτήθηκε στις 28/10/2021)

United Nations' (10/08/2020). Policy Brief: Education during COVID 19 and beyond. Διαθέσιμο στο: [https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/08/sg\\_policy\\_brief\\_covid-19\\_and\\_education\\_august\\_2020.pdf](https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/08/sg_policy_brief_covid-19_and_education_august_2020.pdf) (ανακτήθηκε στις 28/10/2021).

Οι αναφορές των κρατών-μελών προς την Επιτροπή. Η αναζήτηση μπορεί να γίνει με την εξής διαδικασία: επιλογή χώρας (χώρα που εκπροσωπείτε)> επιλογή Επιτροπής (CEDAW)> αναφορά (report). Διαθέσιμες στο:  
[https://tbinternet.ohchr.org/\\_layouts/15/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?Lang=en&TreatyID=8&DocTypeID=45&DocTypeID=29](https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?Lang=en&TreatyID=8&DocTypeID=45&DocTypeID=29)

Οι Παρατηρήσεις της Επιτροπής ανά κράτος μέλος. Η αναζήτηση μπορεί να γίνει ως εξής: επιλογή χώρας (χώρα που εκπροσωπείτε)> επιλογή Επιτροπής (CEDAW)> συμπερασματικές Παρατηρήσεις (Concluding Observations). Διαθέσιμες στο:  
[https://tbinternet.ohchr.org/\\_layouts/15/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?Lang=en&TreatyID=8&DocTypeID=45&DocTypeID=29](https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?Lang=en&TreatyID=8&DocTypeID=45&DocTypeID=29)

Αναφορά από το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο για τις Γυναίκες (Πεκίνο, 1995). Ιδιαίτερη έμφαση στις σελ. 93-99, όπου αναφέρονται προτεινόμενες δράσεις για την προαγωγή και προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών, μέσω της εφαρμογής της Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεως κατά των γυναικών. Διαθέσιμο στο:  
<https://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/pdf/Beijing%20full%20report%20E.pdf>

Η ιστοσελίδα του Περιφερειακού Κέντρου Πληροφόρησης του ΟΗΕ, η οποία παρουσιάζει τον ΟΗΕ, την ιστορία του, τους σκοπούς του και τη δομή του με μια σύντομη εισαγωγή απευθυνόμενη σε μαθητές. <https://unric.org/el/%CF%84%CE%B1-%CE%B7%CE%BD%CF%89%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B1-%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%B7-%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%B5%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%BC%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CF%84/>

Η Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεως κατά των γυναικών με μια ματιά- International Women’s Development Agency. Διαθέσιμο στο:  
<https://iwda.org.au/assets/files/CEDAW-at-a-Glance.pdf>

Η Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεως κατά των γυναικών (έκδοση για εφήβους) -UNICEF. Διαθέσιμο στο:  
[https://www.unicef.org/gender/files/CEDAW\\_In\\_Brief\\_For\\_Adolescent-Web\\_Version.pdf](https://www.unicef.org/gender/files/CEDAW_In_Brief_For_Adolescent-Web_Version.pdf)

Παγκόσμιος Άτλας της Ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση – UNESCO. Διαθέσιμο στο:  
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000215522/PDF/215522eng.pdf.multi>